

Adonar-se'n

Ja sabem que en lloc del verb *adonar-se* són molts els qui se serveixen de la locució *donar-se compte*, que es deu clarament a la influència del castellà, i que ha estat rebutjada unànimement per tots els gramàtics i lingüistes. Ens diuen, i ens ho creiem, que fins i tot la fan servir alguns locutors de la ràdio i la televisió, especialment quan han d'improvisar o de traduir a primera vista notícies i informacions que hom els lliura en castellà, això és, quan no hi ha l'oportunitat que un corrector elimini els defectes originats per llur limitada professionalitat. En canvi, ja és molt infreqüent que aquesta locució espúria aparegui impresa en les nostres publicacions, si més no en les que depenen d'estructures empresarials més o menys normalitzades, en què és de rigor que tots els textos passin pel sedàs d'un servei de correcció. Aquests serveis, però, no sempre són encara prou eficaços o, en molts casos, no poden treballar en unes condicions que permetin de treure el màxim de rendiment de llur competència. Així, si bé és cert que fa temps que no hem vist, en un text imprès, la locució *donar-se compte*, trobem continuament, en els textos de les nostres publicacions, frases com *No ens en vam adonar del que passava*, que el rigor sintàctic rebutja decididament.

El verb *adonar-se* exigeix un complement d'objecte introduït per la preposició *de*, i, a diferència, per exemple, de *queixar-se* (que s'usa amb un complement introduït per la mateixa preposició), no es pot usar absolutament: podem dir *Sempre es queixen* però no podem dir *Sempre s'adonen*. Ara, com és ben sabut, aquests complements es podien representar per mitjà del pronom *en*: Així, *Ja m'he adonat de la seva actitud* es pot reduir a *Ja me n'he adonat*, en què el pronom *en* (*n'*) substitueix *de la seva actitud*. Però el que ha d'evitar-se rigorosament (l'ús d'aquest adverbí no és pas exagerat) és duplicar el complement, això és, representar-lo alhora per mitjà del grup nominal introduït per la preposició i pel pronom *en*: *Ja me n'he adonat de la seva actitud*. És admissió, en una expressió emfàtica, afegir, com una aposició, cosa que vol dir després d'una pausa o una coma, *de la seva actitud* a *Ja me n'he adonat*, i es podria afirmar que costa poc de deixar-se una coma. Però en la majoria de casos que hem vist darrerament, més que no pas l'omissió d'una coma hi observem una duplicació o pleonasma, conseqüència evident d'una descurança francament blàsmable.